

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК: 631.526.3:632.3/.7:634.712

СТІЙКІСТЬ СОРТІВ РЕМОНТАНТНОЇ МАЛИНИ ПРОТИ ШКІДНИКІВ І ХВОРОБ

Кондратюк С.І., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Гаврилюк О.С., доктор філософії (PhD), асистент
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Українська селекція малини протягом тривалого періоду не приділяла активної уваги створенню ремонтантних сортів, хоча випадково виділялися окремі форми, які родили ягоди на вершинах однорічних пагонів. До середини 1970-х років наукових досліджень для створення ремонтантних сортів малини не проводилося. Малинові сорти іноземної селекції з осіннім періодом плодоношення не вважалися дуже підходящими для північної частини України через пізнє дозрівання ягід. Проте в останні роки ремонтантні сорти малини стали надзвичайно популярними серед виробників через їхню високу адаптованість до різних негативних факторів навколишнього середовища. Вирощуючи урожай протягом одного сезону, можна значно скоротити витрати на його виробництво. Ремонтантні сорти максимально використовують свій потенціал у продуктивності завдяки здатності уникати впливу шкідників і хвороб. Це не тільки зменшує витрати на пестициди, але також дозволяє зберегти продукцію, яка відповідає екологічним стандартам.

Мета дослідження полягала в аналізі та відборі найкращих ремонтантних сортів для вирощування в умовах південної частини Полісся, а також визначено оптимальний метод їх вирощування. Для оцінки ступеня пошкодження сортів малини пурпурною плямистістю, використовувалася наступна шкала балів: 0 - відсутність уражень; 1 - дуже слабе пошкодження - лише на одному чи двох стеблах на одному погонному метрі з невеликими плямами; 2 - слабе утворення - на одному чи трьох стеблах на погонному метрі із значними за розміром плямами; 5 - середнє пошкодження - уражено до 25% стебел на погонному метрі, і наявні плями різного розміру від дрібних до середніх; 7 - сильне пошкодження - уражено до 50% стебел, і плями великі, лише висихання плодоносних гілочок; 9 - дуже сильне пошкодження - більше 50% стебел і кущів уражено, будь-яке підвищення плодоносних гілок. Визначення ступеня ураження проводилося під час найвиразнішого прояву хвороби. Серед сортів можна виділити стійкі, які абсолютно не поразили цю хворобу в роки зі сприятливими умовами для її розвитку або залишилися ураженими в дуже обмеженій мірі (оцінка від 1 до 4 балів). До середньостійких відносяться сорти, які були уражені в середній або

невеликій мірі (оцінка від 4 до 6 балів). Серед нестійких виділених сортів з вираженим ураженням (більше 6 балів).

Ступінь уражень малини павутинним кліщем, визначали протягом вегетаційного періоду за такою методикою: 0– Відсутні ознаки пошкодження. 1– Дуже слабе пошкодження, яке обмежується окремими одиничними листками. 3– Слабкене пошкодження: уражено менше 20% листків. 5– Середнє вирощування: до 40% листків уражено, рост рослин сповільнюється, листки залишаються меншими, врожайність зменшується. 7– Сильне вирощування: до 70% листя зазнало враження, рослини залишаються карликовими, врожайність втрачається, ягоди залишаються меншими і втрачають смакові якості, дозрівання завантажується. 9 – Дуже сильне пошкодження: більше 70% рослин уражено, ріст рослин сильно пригнічений, врожайність скорочується, рослини на межі гибелі.

Сорти малини відрізняються високою стійкістю до негативного впливу патогенних факторів і практично невразливі до нападів шкідників та захворювання протягом усього періоду вегетації. Ця особливість пов'язана з тим, що період цвітіння у них співпадає з моментом, коли всі шкідники припиняють активну активність і переходять у стан спокою, перейшовши до наступних етапів свого розвитку. У таблиці 1 представлені результати оцінки пошкодження сортів малини павутинним кліщем.

Таблиця 1.

Пошкодження рослин малини павутинним кліщем, бал

№ п/п	Сорт	Контроль	Часткове укриття	Мегафол	Теплиця
1	Аміра	0	0	0	1
2	Брусилівська	0	1	1	2
3	Полка	1	2	1	3
4	Хімбо Топ	0	1	1	2

У теплиці, де застосовувався біопрепарат «Біорейд» для боротьби з павутинним кліщем, були відзначені основні корисні властивості для рослин. Препарат сприяв також запобіганню появі інших шкідників, таких як попелиця, гусениці лускокрилих і довгоносиків. Усі види рослин показали дуже низький рівень ураженості пурпуровою плямистістю, який був оцінений на рівнях від 0 до 1 відповідно до таблиці 2. Ще відомо про те, що досліджувані сорти залишаються стійкими до цієї шкідливої хвороби на шкірі рослин.

Таблиця 2.

Ураження сортів малини пурпуровою плямистістю, бал

№ п/п	Сорт	Контроль	Часткове укриття	Мегафол	Теплиця
1	Аміра	0	1	1	1
2	Брусилівська	1	0	0	0
3	Полка	1	1	0	0
4	Хімбо Топ	0	0	0	0

Спосіб вирощування не має впливу на рівень зараження хворобами і шкідниками. Завдяки асинхронному розвитку малини та шкідників і хвороб, було можливо уникнути застосування пестицидів і вирощувати екологічно чисту продукцію високої якості, яка відповідає стандартам екології.
